

ΥΠΕΡΒΟΛΟΣ *ἐγειρόμενος ἐν ὄργῃ
καὶ μεταβαίνων δεξιᾷ.*

Νὰ μὴ ἀκούσω λέξιν περὶ Φαίακος . . .
πῶς εἶπας; . . . εἶνε μεγαλόψυχος ἀνὴρ;

Βλέπων δὲ τὴν Ἐδρυμέδην ἐτοιμάζεται τὰ ἀπαρτήσῃ.

Σίγα, δὲν θέλω . . . Λέγε . . . τί σοὶ ἔλεγε; . . .
"Ὅχι! . . . νὰ φύγῃς, δὲν ἀκούω . . . φύγε, ναί!"

ΕΥΡΥΜΕΔΗ *ἰδίᾳ περιδάκρυς.*

"ὦ πάτερ μου, ὑπέκω εἰς τοὺς λόγους σου,
ἀφοῦ τὸ θέλω, κόρη εὐπειθῆς ἐγώ·
ἀλλ' ἂν ποτ' ἐπανάλθῃς εἰς τὸν οἶκόν σου
μετ' εὐπλοίαν φέρων πάλιν θησαυροὺς,
τὸν πόδα πρόσχευς, βαίνει βραδυκίνητος
μήπως προσκόψῃς ἐπὶ τάφου χθαμαλοῦ.

ΥΠΕΡΒΟΛΟΣ *αὐστηρῶς.*

Τί ψιθυρίζεις ἰσταμένη ἔκλυπος;

ΕΥΡΥΜΕΔΗ *περίλυπος.*

Οὐδέν.

ΥΠΕΡΒΟΛΟΣ *ἐν συγκιήσει.*

Εἶπέ μοι . . .

ΕΥΡΥΜΕΔΗ *βαίνουσα πρὸς τὴν θύραν ἀριστερᾷ.*

"Ὅχι, πάτερ.

ΥΠΕΡΒΟΛΟΣ *ἐκέτης.*

Κόρη μου . . .

ΕΥΡΥΜΕΔΗ *ἀδάκρυτος.*

Σὲ ὑπακούω.

ΥΠΕΡΒΟΛΟΣ *κλαίων ὡς ἐξήλθετ ἡ Ἐδρυμέδην.*

'Ἄλλ' ἐγὼ σὲ θανατῶ! . . .

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Προτιμῶ τὴν εὐμένειαν ἐν τῇ κατακρίσει ἢ τὴν
κοινοτοπίαν ἐν τῇ ἐπαίνῳ.

*

Ἡ γαλήνη δίδει ἀξιοπρέπειαν.

*

Ἐνίοτε ἄλλως σκέπτεται τις καὶ ἄλλως αἰσθάνεται.

*

Εὐκολώτερον εἶνε τις γενναϊόφρων ἢ δίκαιος. Ἡ γεν-
ναιοφροσύνη προέρχεται ἐκ τῆς καρδίας, ἡ δικαιοσύνη
ἐκ τοῦ λογικοῦ.

*

Ἐπάρχουσιν ὄργανισμοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ εὐτυ-
χία εἶνε ἀπαραίτητος ὅπως ὁ ἥλιος — ἡ λύπη τοῦς
φονεύει.

*

Ἐναδρυνόμενος διὰ τὸν ἔρωτα ὃν ἐμπνέει εὐρί-
σκει ὀλιγωτέραν ἡδονὴν εἰς τὸ ὅτι ἀγαπᾷ παρά εἰς
τὸ ὅτι ἀγαπάται.

*

Εἶνε τις ὑπέρτερος ὅλων ἐκείνων, τῶν ὁποίων δὲν
ἔχει τὴν ἀνάγκην.

ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α'.

"Ἦσαν ἐν συνόλῳ ἑπτακόσιοι μέχρις ὀκτακο-
σίων τοῦλάχιστον. Μετρίου ἀναστήματος, ἀλλ'
εὐρωστοί, εὐκίνητοι, εὐκαμπτοί, καὶ πλασμένοι
πρὸς τὰ τολμηρότερα τῶν ἀλμάτων, ἐπήδων,
φωτιζόμενοι ἀπὸ τὰς τελευταίας ἀνταυγείας τοῦ
ἡλίου, ὅστις ἔδυνε ὀπισθεν τῆς πρὸς δυσμᾶς τοῦ
λιμένος ὁροσειρᾶς. Ὁ ὑπέρυθρος ἡλιακὸς δίσκος
μετὰ μικρὸν ἠφανίσθη καὶ τὸ σκότος περιεκά-
λυψε τὴν θαλασσίαν λίμνην, ἣν περιβάλλουσιν
δειράδες μακρυνῶν βουνῶν.

Λιφιδίως ὀλόκληρον τὸ ἄγλημα ἐστάθη ἀκί-
νητον. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἐπεφάνη ἐπὶ τῆς κο-
ρυφῆς τοῦ βουνοῦ. Ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ σταθ-
μοῦ, ὅστις ἔκειτο εἰς τὴν ἀκρωτάτην κορυφὴν
τοῦ παμμεγέθους βράχου, δὲν διέκρινέ τις τί
συνέβαιεν ὑπὸ τὰ δένδρα.

— Σοσσ!.. Σοσσ!... ἐσύριζεν ὁ ἀρχηγὸς μετὰ
χειλέων ἐξωγκωμένων, δίκην σάλπιγγος.

— Σοσσ!... Σοσσ!... ἐπανάλαβε τὸ παράδο-
ξον ἄγλημα ἀπὸ κοινοῦ.

Ὁ ἀρχηγὸς ἦτο ὃν ἀλλόκοτον, ὑψηλοῦ ἀ-
ναστήματος, περιτετυλιγμένον ἐντὸς δέρματος
πιθήκου, μὲ τὸ τριχωτὸν μέρος ἐξωθεν, μὲ τὴν
κόμην μακρὰν καὶ λοχμῶδη, μὲ κοντὴν γε-
νιάρδα, καὶ πόδας γυμνοὺς, μὲ πέλιμα τραχὺ
ὡς ὑπλὴν ἵππου.

"Ἦψωσε τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ ὑπέδειξε τὴν
χαμηλοτέραν κορυφὴν τοῦ ὄρους, πάντες δὲ οἱ
λοιποὶ ἀμέσως ἐπανάλαβον τὸ κίνημα, μετὰ
στρατιωτικῆς, ἢ μάλλον μηχανικῆς ἀκριβείας,
ὡς ἀληθῆ νευρόσπαστα, κινούμενα ὑφ' ἐνός καὶ
τοῦ αὐτοῦ ἐλατηρίου. Ὁ ἀρχηγὸς κατεβίβασε
τὸν βραχίονα. Κατεβίβασαν αὐτὸν καὶ πάντες
οἱ λοιποί. Ἐκυψε πρὸς τὴν γῆν. Πάντες ἔκυ-
ψαν ἐν τῇ αὐτῇ στάσει. Ἐλαβε τὸ χονδρὸν
ρόπαλόν του, κραδαίνοντο. "Ὅλα τὰ ρόπαλα
μετ' ὀλίγον ἐκραδαίνοντο, περιγράφοντα τὸν
αὐτὸν κύκλον, τὸν ὁποῖον διέγραφε καὶ τὸ ἰδι-
κόν του.

Κατόπιν ὁ ἀρχηγὸς ἐστράφη, διωλίσθησε διὰ
τῶν θάμνων, καὶ ἐφθασεν ἐρπύζων ὑπὸ τὰ δέν-
δρα. Τὸ ἄγλημα ἠκολούθησεν αὐτὸν ἔρπον.

Ἐν διαστήματι δέκα λεπτῶν, ὅλον ἐκεῖνο τὸ
πλήθος διῆλθε τὰς ὑπὸ τῶν χειμᾶρῶν κοιταν-
θείσας ἀτραπούς τῶν βουνῶν, χωρὶς νὰ ἀκουσθῇ
οὔτε ἐνός χάλικος ἢ προστριβῆ.

Μετὰ ἐν τέταρτον ὥρας, ὁ ἀρχηγὸς ἐστάθη·
καὶ ὅλοι δὲ οἱ λοιποὶ ἐσταμάτησαν, ὡς ἐὰν
αἰφνης ἀπελιθώθησαν.

Διακόσια μέτρα κάτωθεν, ἐξετείνετο ἡ πό-
λις, κεκλιμένη κατὰ μῆκος τῆς σκιαυγοῦς θα-

λάσσης. Φῶτα πολυάριθμα ἔστιζον ἐν τῷ σκότει τὸν συγκεχυμένον ὄγκον τῶν ἀποβαθρῶν, τῶν οἰκιῶν, τῶν ἐπαύλειων, τῶν στρατώνων. Περαιτέρω οἱ φανοὶ τῶν πολεμικῶν πλοίων καὶ τὰ σήματα τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν καὶ τῶν ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους ἠγχιυροβολημένων πλωτῶν κατέρχων ἀντηνακλῶντο εἰς τὰ γαλιηνιαῖα νερά τοῦ λιμένος. Ἀπώτερον δὲ, ἐπὶ τοῦ τελευταίου σημείου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκρας, ὁ φάρος ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ στενοῦ τὴν δλόφωτον τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ δέσμη.

Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠκούσθη εἰς κανονιοβολισμὸς ἐκ τῶν κανονοστοιχιῶν τῶν προχωμάτων. Καὶ εὐθὺς ἀντήχησαν τὰ τύμπανα, συνοδευόμενα ἀπὸ τὸν ὀξύν συριγμὸν τῶν συρίγγων.

Ἐσήμαινεν ἡ ἀποχώρησις, ἡ ὥρα τῆς κατ' οἶκον ἐπανόδου. Οὐδεὶς ξένος πλέον εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διατρέχη τὴν πόλιν, εἰμὴ τῇ συνοδείᾳ ἐνὸς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουράς. Τὰ πληρώματα δὲ τῶν πλοίων ὤφειλον νὰ ἐπανεέλθωσιν ἐπ' αὐτῶν, πρὶν κλεισθῶσιν αἱ πύλαι τῆς πόλεως. Ἀπὸ τετάρτου εἰς τέταρτον διήρχοντο αἱ περιπολῖαι συνοδύουσαι τοὺς βραδύνακτας ἢ τοὺς μεθύσους. Μετὰ τοῦτο τὸ πᾶν εἰσίγησεν.

Ὁ στρατηγὸς Μὰκ Κάκμαλ ἠδύνατο νὰ κοιμᾶται ἡσυχος.

Ἡ Ἀγγλία ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἦτο βεβαία ὅτι δὲν διέτρεχε κανένα κίνδυνον κατὰ τὰς Ἡρακλείους Στήλας.

B.

Γνωρίζετε τί εἶνε ὁ παμμεγέθης οὗτος βράχος, ὁ ἔχων ὕψος τετρακοσίων εἴκοσι πέντε μέτρων, στηριζόμενος δὲ ἐπὶ εὐρείας βάσεως, πλάτους χιλίων διακοσίων πεντήκοντα μέτρων καὶ μήκους τετρακισχιλίων καὶ τριακοσίων. Προσομοιάζει πολὺ πρὸς κολοσσαῖον λέοντα κατακεκλιμένον, μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν οὐρὰν ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἐπὶ τοῦ προσώπου φαίνονται οἱ ὀδόντες — ἐπτακόσια κανόνια, ὧν τὰ στόμια προβάλλουσι διὰ τῶν χαινουσῶν ἐπάλλξεων — τὰ *δόντια* τῆς γρηᾶς, ὅπως κοινῶς λέγονται. Γρηᾶ, ἡ ὁποία δαγκάνει εἰς τὰ γερά, ὅταν τὴν πειράξουν. Ἡ Ἀγγλία εἶνε ἐπίσης ἐγκατεστημένη ἐνταῦθα, ὅπως ἐν Περὲν, ἐν Ἀδεν, ἐν Μελίτη, ἐν Πουλο-Πινάγκ, ἐν Χόγκ-Κόγκ, τόσων βράχων, οὓς, διὰ τῶν προόδων τῆς μηχανικῆς, θὰ μεταβάλῃ ποτὲ εἰς περιστροφικὰ φρούρια.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ Γιβραλτάρ ἀσφαλίζει εἰς τὸ ἠνωμένον Βασίλειον ἀδιαμφισβήτητον τὴν κυριαρχίαν τῶν δέκα ὀκτὼ χιλιομέτρων τοῦ πορθμοῦ, ὃν ἔταμε τὸ ῥόπαλον τοῦ Ἡρακλείους μεταξὺ Κάλπης καὶ Ἀβίλης εἰς τὸ βαθύτερον τῆς Μεσογείου μέρους.

Ἄλλ' οἱ Ἰσπανοὶ ἀρά γε παρητήθησαν τῆς

ιδέας νὰ ἀνακτῆσωσι τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἑαυτῶν χερσονήσου; Ἀναμφιβόλως, διότι, φαίνεται ὅτι καὶ ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀπὸ θαλάσσης εἶνε ἀπόρητον.

Ἐν τούτοις ὑπῆρχέ τις, τυραννικῶς κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ιδέας τῆς ἀνακτῆσεως τῆς ἐπιθετικῆς καὶ ἀμυντικῆς αὐτῆς ἄκρας. Ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς ὀρδῆς ἣν εἶδομεν, ὃν ἀλλόκοτον, τρελὸς μάλλον. Ὁ ἰταλὸς οὗτος ὠνομάζετο ἴσα-ἴσα Γιλ-Βραλτάρ, τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐν τῇ διανοίᾳ του, βεβαίως, προώριζεν αὐτὸν εἰς τὴν πατριωτικὴν κατάκτησιν. Ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ δὲν ἀντέσχεν εἰς τὴν ιδέαν καὶ ἡ θέσις του ἦτο ἐν τῷ φρενοκομείῳ. Ἦτο λίαν γνωστός, ἐν τούτοις πρὸ δεκαετίας εἶχον ἀπολεσθῆ τὰ ἔχνη του. Ὑπέθετον ὅτι περιεπλανᾶτο ἀνά τὴν ὑψηλίον, ἀλλὰ πραγματικῶς δὲν εἶχεν ἐγκαταλείπει τὰς πατρικὰς γαίας. Ἐζῆ δίκην τρογλοδύτου ὑπὸ τὰ δάση, ἐντὸς σπηλαίων, κυρίως δὲ ἐντὸς τῶν ἀπροσίτων ἐκείνων κρυσφηγέτων τοῦ ἀγίου Μιχαήλ, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συγκοινωνοῦσι πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἐπιστεύετο ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς ἐν τούτοις ἔζη, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀγρίων ἀνθρώπων, τῶν στερηθέντων τοῦ λογικοῦ, ζώντων δὲ τοῦ λοιποῦ συμφῶνως πρὸς τὰ κτηνώδη αὐτῶν ἐνστικτα.

Γ.

Ὁ στρατηγὸς Κάκμαλ ἐκοιμάτο ἡσυχος ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὄτων, τῶν ὁποίων τὸ μέγεθος ὑπερέβαινε τὸ ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ. Ὑπεμέτρως μακροῦς ἔχων τοὺς βραχίονας, τοὺς ὀφθαλμοὺς στρογγύλους, ὀφρῦς πυκνάς, λεπτὴν γενειάδα, μορφήν μορφοστικὴν, κινήματα ἀνθρωποπιθήκου, ἐξαιρετικῶς προγναθίζουσας τὰς σιαγόνας, εἶχεν ἀσχημίαν ἀξιοσημείωτον — ἀκόμη καὶ παρ' Ἀγγλῶν στρατηγῶν. Ἀληθῆς πίθηκος, ἀλλὰ στρατιωτικὸς ἄριστος, παρὰ τὸ πίθηκόμορφον αὐτοῦ.

Ναί! ἐκοιμάτο εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μάινστρτ, τῆς ἐλικαιοειδοῦς ταύτης λεωφόρου, τῆς διασχίζούσης τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς πύλης τῆς θαλάσσης μέχρι τῆς πύλης τῆς Ἀλαμέδας, εὐμαρὲς οἰκημᾶ του. Ὠνειρεύετο ἴσως ὅτι ἡ Ἀγγλία κατέκτα τὴν Αἴγυπτον, τὴν Τουρίαν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὴν Ὀλλανδίαν, τὸ Σουδάν, τὴν χώραν τῶν Βόερς, ἐν μιᾷ λέξει πάντα τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ σημεῖα τῆς σφαίρας — ταῦτα δὲ πάντα καθ' ἣν στιγμήν ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ καὶ αὐτὸ τὸ Γιβραλτάρ.

Αἶφνης ἠνοίχθη ἡ θύρα τοῦ δωματίου του.

— Ποῖος εἶνε; ἀνέκραξεν ὁ στρατηγὸς Μὰκ Κάκμαλ, πηδήσας κάτω τῆς κλίνης.

— Στρατηγέμου, ἀπήντησεν εἰς ὑπασπιστῆς εἰσορμῶν ἐντὸς τοῦ δωματίου μετὰ τῆς ταχύτητος τορπίλλης, ὁ ἐχθρὸς εἰσέβαλεν εἰς τὴν πόλιν! . . .

— Οἱ Ἴσπανοὶ δηλαδή; . . .

— Καθώς φαίνεται!

— Πῶς; ἐτόλμησαν! . . .

Ὁ στρατηγὸς δὲν συνεπλήρωσε τὴν φράσιν του. Ἀπέριψε τὸν λευκὸν σκουῖνον, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς, εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς περισκελίδος του, εἰσεχώρησεν ἐντὸς τοῦ χιτῶνός του, ἐφόρεσε τὸν πῖλόν του καὶ ἐζώσθη τὸ ζῆφος, ἐρωτῶν :

— Τί θόρυβος εἶνε αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἀκούω;

— Εἶνε αἱ πέτραι, αἱ ὁποῖαι πίπτουν ὡς χάλια ἐπὶ τῆς πόλεως.

— Εἶνε πολλοὶ αὐτοὶ οἱ ἀχρεῖοι;

— Πρέπει νὰ εἶνε πολλοὶ.

— Βέβαια, ὅλοι οἱ λησταὶ τῶν παραλίων συνεκεντρώθησαν διὰ τὸ πραξικόπημα αὐτό. Οἱ λαθρέμποροι τῆς Ῥόνδας, οἱ ἀλιεῖς τοῦ Ἁγίου Ῥόκου, ὅλοι οἱ πρόσφυγες, οἱ ὁποῖοι κρύπτονται εἰς τὰ χωρία.

— Φοβοῦμαι, στρατηγέ μου.

— Εἰδοποιήθη ὁ διοικητής;

— Ἀδύνατον νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἄκραν νὰ τὸν εὐρωμεν. Αἱ πύλαι εἶνε κατελλημμένοι καὶ αἱ ὁδοὶ γέμουσι ἀπὸ πολιορκητῶν! . . .

— Εἰς τὸν στρατῶνα τῆς πύλης τῆς θαλάσσης ἐπῆγε κανεὶς;

— Ἀδύνατον! Οἱ πυροβοληταὶ εἶνε πολιορκημένοι ἐντὸς τοῦ στρατῶνός των.

— Πόσους ἄνδρας ἔχομεν;

— Εἴκοσι μόλις, στρατηγέ μου, εἴκοσι πεζοὺς τοῦ θου συντάγματος, οἱ ὁποῖοι κατάρθωσαν νὰ διαφύγουν.

— Διάβολε! ἔβροντοφώνησεν ὁ Μάκ Κάκμαλλ, αὐτοὶ οἱ πορτοκαλλίδες νὰ κυριεύσουν τὸ Γιβραλτάρ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν! . . . Ὁχι! ὄχι! δὲν θὰ τὸ κυριεύσουν!

Ἀλλὰ ταῦτοχρόνως διὰ τῆς θύρας τοῦ δωματίου εἰσῆλθε ἀλλόκοτόν τι πρόσωπον, ὅπερ ἐπήδησεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ στρατηγοῦ.

Δ'.

— Παραδόσου! ἐπέταξε διὰ φωνῆς βραγχῶδους, παρεμφεροῦς μᾶλλον πρὸς βρυχηθμόν ἢ πρὸς φωνὴν ἀνθρωπίνην.

Ἄνδρες τινές, δραμόντες μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ, ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὅτε ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ δωματίου ἀνεγνώρισαν αὐτόν.

— Ὁ Γίλ - Βραλτάρ! ἀνεφώνησαν.

Ἦτο πράγματι ὁ ἰδιαιγός, δὲν πρὸ πολλοῦ εἶχον λησμονήσει, ὁ ἄγιος μοναστῆς τῶν σπηλαίων τοῦ ἁγίου Μιχαήλ.

— Παραδόσου! ὠρούετο.

— Ποτέ! ἀνέκραξεν ὁ στρατηγὸς Μάκ - Κάκμαλλ.

Αἶφνης, ἐνῶ οἱ στρατιῶται περιεκύκλουν αὐ-

τόν, ὁ Γίλ - Βραλτάρ, ἐξέβαλεν ὄξυ καὶ παρατεταμένον «Σσσι! . . .»

Ἐν τῷ ἄμα δὲ τὴν αὐλὴν τοῦ οἰκήματος καὶ μετ' ὀλίγον καὶ τὸ οἶκημα αὐτὸ ἐπλήρωσε πληθὸς ἀμέτρητον.

Θὰ τὸ πιστεύσητε; Ἦσαν πύθηκοι καὶ καθ' ἑκατοστύας. Ἦρχοντο ἄρα γε νὰ ἀνακτήσωσι παρὰ τῶν Ἀγγλῶν τὴν βραχῶδη ταύτην ἄκραν, ἧς εἶνε οἱ ἀληθεῖς κύριοι, τὸ βουνὸν τοῦτο, ὅπερ κατεῖχον πολὺ πρὸ τῶν Ἴσπανῶν, πολὺ πρὶν ἢ ὁ Κρόμβελλ σχεδιάσῃ τὴν κατάρκτησιν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Βρετανίας; Βεβαίως! Καὶ ἦσαν ἐπίφοβοι, λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, οἱ πύθηκοι οὗτοι, μεθ' ὧν ἡ φιλικὴ συμβίωσις, μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀνοχῆς τῶν λεηλασιῶν τῶν ἤτο δυνατῆ, τὰ νοήμονα καὶ εὐθαρσῆ ταῦτα ὄντα τὰ ὁποῖα οὐδεὶς ἐπέειραζε, διότι ἐξεδικουῖντο — εἶχε συμβῆ ἔνιστε τοῦτο, — κυλίοντες ὑπερμεγέθεις λίθους κατὰ τῆς πόλεως.

Καὶ ἤδη οἱ πύθηκοι οὗτοι ἔγειναν στρατιῶται ἐνὸς παράφρονος, ἐπίσης ἀγρίου ὡς αὐτοὶ, τοῦ Γίλ - Βραλτάρ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζον, ὅστις διῆγε τὴν ἀνεξάρτητον ζωὴν των, τοῦ τετραχαιρὸς τούτου Γουλιέλμου Τέλλου, οὗ ὀλόκληρος ὁ βίος συνωψίζετο ἐν τῇ ἐπομένῃ ιδέᾳ: Νὰ ἐκδιωχθῇ ὁ ξένος τοῦ ἰσπανικοῦ ἐδάφους!

Ὅποῖον αἶσχος διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἂν ἡ ἀπόπειρα ἐπετύγχανεν! Οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ νικηταὶ τῶν Ἰνδῶν, τῶν Ἀβουσιῶν, τῶν Τασμανῶν, τῶν Αὐστραλῶν, τῶν Ὀττεντόττων, τῶν ἄλλων, νὰ ἠττηθῶσιν ὑπὸ πιθήκων!

Ἐὰν τοιαύτη καταστροφὴ ἐπῆρχετο, ὁ στρατηγὸς Μάκ Κάκμαλλ θὰ ἀνετίναζε τὸν ἐγκέφαλον εἰς τὸν ἀέρα. Τίς δύναται νὰ ἐπιζήσῃ τοιαύτης ἀτιμώσεως;

Ἐν τούτοις, πρὶν ἢ οἱ πύθηκοι, κληθέντες ὑπὸ τῶν συριγμῶν τοῦ ἀρχηγῶ των, εἰσελάσωσιν εἰς τὸ δῶμάτιον, στρατιῶται τινες ἐπέπεσον κατὰ τοῦ Γίλ - Βραλτάρ. Ὁ παράφρων, ἰσχυρότατος ὢν, ἀντεστάθη καὶ οἱ ὀρμήσαντες κατ' αὐτοῦ μόλις ἠδυνήθησαν νὰ τὸν συλλάβωσι. Καταπεσοῦσης δὲ ἐν τῇ πάλῃ τῆς δανείου λεοντῆς, ἔμεινε σχεδὸν ὀλόγημος, ἐν τινι γωνίᾳ, φημωμένος, δεμένος, μὴ δυνάμενος οὔτε νὰ κινηθῇ, οὔτε νὰ φωνάξῃ.

Μετ' ὀλίγον ὁ Μάκ Κάκμαλλ ἐξώρμα τοῦ οἴκου του, ἀπόφασιν ἔχων νὰ νικήσῃ ἢ νὰ ἀποθάνῃ, κατὰ τὸ στρατιωτικὸν ῥητόν.

Ἄλλ' ὁ κίνδυνος δὲν ἦτο μικρότερος ἐξῶ. Στρατιῶται τινες, κατορθώσαντες νὰ συγκεντρωθῶσι περὶ τὴν Πύλην τῆς θαλάσσης, ἔβαινον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ στρατηγοῦ. Πυροβολισμοὶ διάφοροι ἀντήχουν ἐν τῇ Μάϊν - στρῆτ καὶ ἐπὶ τῆς ἐμπορικῆς Πλατείας. Ἄλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν πιθήκων ἦτο τόσον μέγας, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἢ φρουρὰ τοῦ Γιβραλτάρ κατ' ἀνάγκην

θὰ ὑπεχώρει, ἀφίνουσα εἰς αὐτοὺς ἔρμαιον τὴν πόλιν. Καὶ τότε, ἐὰν οἱ Ἴσπανοὶ συνεμάχουν μετὰ τῶν πιθήκων, τὰ φρούρια θὰ ἐγκατελείποντο, οἱ προμαχῶνες θὰ ἠρημοῦντο καὶ οἱ Ἄγγλοι, καταστήσαντες ἀπόρητον τὸν ἀπορῶνγα τοῦτον βράχον, οὐδέποτε πλέον θὰ κατώρθουν νὰ ἀνακτήσωσιν αὐτόν.

Αἴφνης μεταβολή τις ἐπῆλθεν.

Ἰπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων τῶν φωτιζουσῶν τὴν αὐλήν, πάντες εἶδον τοὺς πιθήκους ὑποχωροῦντας. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ὀρθῆς, ἐβάδιζεν ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς, κραδαίνων τὸ ρόπαλόν του. Πάντες δέ, μιμούμενοι τὰς κινήσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν του, ἠκολούθουν αὐτόν διὰ τοῦ αὐτοῦ βήματος.

Ὁ Γιλ-Βραλτάρ ἄρα γε, ἀπαλλαγείς τῶν δεσμῶν του, ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἐφρουρεῖτο; Δὲν ἀμφέβαλλον περὶ τούτου. Ἄλλὰ ποῦ διηθύνετο; Ἐβάδιζεν ἄρα γε πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἄκραν κατὰ τῆς ἐπαύλεως τοῦ διοικητοῦ ὅπως ἀναγκάσῃ αὐτόν νὰ παραδοθῇ, ὡς ἐπραξε πρὸς τὸν στρατηγόν;

Ὅχι! Ὁ παράφρων καὶ τὸ ἄγλημα αὐτοῦ κατήρχοντο τὴν Μαῖν-στρήτ. Ἀφοῦ δὲ διῆλθον διὰ τῆς πύλης τῆς Ἀλαμέδας διήλασαν ὄριζοντίως τὸν κῆπον καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους.

Μετὰ μίαν ὥραν, οὐδεὶς ἐκ τῶν πολιορκητῶν ἀπέμεινεν ἐν τῇ πόλει.

Τί λοιπὸν συνέβη;

Ἐγείνε γνωστὸν μετ' ὀλίγον, ὅταν ὁ στρατηγὸς Μάκ-Κάκμαλ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κήπου.

Τὴν ὑποχώρησιν τῶν πιθήκων διηθύνειν αὐτός, λαθὼν τὴν θέσιν τοῦ παράφρονος, ἀφοῦ περιετυλίχθη τὸ δέρμα τοῦ πιθήκου. Τοιαύτην καταπληκτικὴν ὁμοιότητα πρὸς τετράχειρα εἶχεν ὁ γενναῖος πολεμιστής, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ πιθήκοι τὸν ἐξέλαβον ὡς συναδέλφον των.

Ἦρκεσε δὲ νὰ ἐπιφανῇ, ὅπως τὸν παρακολουθήσωσιν ὅπου αὐτὸς ἤθελεν!...

Μεγαλοφυῆς ἰδέα τῶ ὄντι ἡ ὅποια ἀμέσως ἀνητμείφθη διὰ τῆς ἀποστολῆς του παρασήμου τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Τὸν Γιλ-Βραλτάρ ἡ Ἀγγλία ἐπόλησε πρὸς τινὰ Βάρνουμ, ὅστις περιάγει αὐτόν ἀνὰ τὸν παλαιὸν καὶ νέον κόσμον, θησαυρίζων. Ἐνίοτε μάλιστα ὁ Βάρνουμ προθύμως λέγει ὅτι δὲν ἐκθέτει τὸν ἄγριον τοῦ ἁγίου Μιχαήλ, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν Κάκμαλ αὐτοπροσώπως.

Ὅπως ἴσως τὸ γεγονός ἐχρησίμευσεν ὡς μᾶθημα εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Α. Χαριτοθύτου Μεγαλειότητος. Ἐνόησεν ὅτι ἂν τὸ Γιβραλτάρ ἦτο ἀπόρητον διὰ τοὺς ἀνθρώπους, εὕρισκετο ὅμως εἰς τὴν διαθέσιν τῶν πιθήκων. Καὶ ἡ Ἀγγλία, πρακτικῶς πάντοτε σκεπτομένη,

ἀπεφάσισεν ἔκτοτε νὰ ἀποστέλλῃ ἐκεῖ τοὺς δυσειδεστάτους τῶν στρατηγῶν τῆς, ὅπως, δοθείσῃ ἀνάγκῃ, ἐξαπατηθῶσι πάλιν οἱ πιθήκοι.

Τὸ μέτρον δὲ τοῦτο ἐξασφαλίζει αὐτῇ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐσχαί τὴν κυριαρχίαν τοῦ Γιβραλτάρ.

(Jules Verne)

Δ Γ Κ.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΟ ΚΑΡΔΙΟΧΤΥΠΙ

Δύο τάξεις ἀνθρώπων ἔχουν νὰ κάμουν συχνότατα μετὰ τὸ Καρδιοχτύπι, καὶ αἱ τάξεις αὗται εἶνε ἡ τῶν ἰατρῶν καὶ ἡ τῶν ποιητῶν. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ τελευταῖοι συχνὰ πυκνὰ, εἰς τὰς αἰσθηματικὰς ἐκχύσεις τῆς ποιητικῆς των λύρας, μάς λέγουν ὅτι αἰσθάνονται - χωρὶς ὅμως νὰ εἶνε καὶ ἀληθῆς πάντοτε - τὴν καρδίαν των ἰσχυρῶς πάλλουςαν καὶ δονουμένην, εἰς τοὺς πρώτους χρησιμεύει τὸ καρδιοχτύπι, ὁ παλμὸς δηλαδὴ τῆς καρδίας, ὡς λαβὴ πρὸς ἐξήγησιν καὶ διάγνωσιν παθήσεων τοῦ σώματος σοβαρῶν, παθήσεων, αἰτινες θάττον ἢ βράδιον ἐπιφέρουν ἀναποφεύκτως τὸν θάνατον.

Ἄς μὴ τρομάξουν ὅμως αἱ εὐαίσθητοι ἡμῶν ἀναγνώστρια! διὰ τῶν ἀνωτέρω λόγων δὲν θέλομεν νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν, ὅπως ἐπαναληφθῇ παρ' αὐταῖς τὸ τυχὸν ὑπάρχον ἤδη καρδιοχτύπι, ἐν ᾧ κύριον ἡμῶν σκοπὸν ἔχομεν διὰ τῶν κατωτέρω σημειώσεων νὰ παρασχωμεν ἀπλήν τινα μόνον καὶ σύντομον ἐξήγησιν τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας, ἧς ἐννοουμένης, γίνονται καταληπτοὶ καὶ οἱ παλμοὶ οἱ ὑπ' αὐτῆς προκαλούμενοι.

Ἄλλοτε, ὅτε ἡ ἐπιστήμη δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ ἐξηγήσῃ τὴν στενὴν συνάφειαν τῆς καρδιακῆς λειτουργίας μετὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς ζωῆς, οἱ ἄνθρωποι ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς ἔδραν τῆς ψυχῆς, ὡς κύριον ὄργανον τῶν ψυχικῶν διαθέσεων καὶ λειτουργιῶν, ἐπειδὴ ὑποκειμενικῶς συνηθάνοντο ὅτι εἰς ὅλα τὰ ψυχικὰ πάθη, ὡς π.χ. τὸν φόβον, τὴν λύπην, τὴν ἐλπίδα, τὴν ὀργήν, τὴν χαρὰν κλπ. ἐτροποποιεῖτο καὶ ἐπηρεάζετο, τρόπον τινά, καὶ ἡ τῆς καρδίας των κίνησις. Καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ καθείς ἐξ ἡμῶν λέγων «σ' ἔχω μὲς' ἐστὴ ψυχὴ μου» θελεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι ἔχει τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ του, θεωρῶν ταύτην ὡς ἔδραν, ἐφ' ἧς εἶνε ἡ ψυχὴ ἐθροισμένη. Καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὴν καρδίαν ἀποδίδονται γενικῶς ὅλα τὰ αἰσθητά, ἰδίᾳ δὲ τὰ τοῦ μίσους καὶ τοῦ ἔρωτος, ὧν ὅμως τὸ τελευταῖον οἱ ἄρχαῖοι - εἰρήσθω ἐν παρόδῳ - ἐνόμιζον ὅτι εἶχεν ἔδραν τὸ ἦπαρ!